

Brüssel, 3. juuli 2026
(OR. en)

11121/26

ECOFIN 911
UEM 315
SOC 440
EMPL 242
COMPET 855
ENV 831
EDUC 297
ENER 453
JAI 891
GENDER 128
JEUN 171
SAN 529
EIB
ECB

MÄRKUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	NÕUKOGU SOOVITUS, mis käsitleb Hispaania majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

Delegatsioonidele edastatakse eespool nimetatud nõukogu soovitus eelnõu, mis põhineb komisjoni ettepanekul COM(2026) 209 final ning mida on muudetud ja milles on kokku lepitud nõukogu erinevates komiteedes ning mille on viimistlenud majandus- ja rahanduskomitee.

NÕUKOGU SOOVITUS,

mis käsitleb Hispaania majandus-, sotsiaal-, tööhõive-, struktuuri- ja eelarvepoliitikat

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrust (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97¹, eriti selle artikli 3 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2024. aasta määrus (EL) 2024/1263 majanduspoliitika tulemusliku koordineerimise ja mitmepoolse eelarvejärelevalve kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1466/97 (ELT L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj>).

ning arvestades järgmist:

- (1) Määruses (EL) 2024/1263 on selgitatud majandusjuhtimise raamistiku eesmäärke; raamistik peaks reformide ja investeeringute abil edendama usaldusväärset ja jätkusuutlikku riigi rahandust, kestlikku ja kaasavat majanduskasvu ning vastupidavust, samuti ära hoidma valitsemissektori ülemäära eelarvepuudujääki. Määruses on sedastatud, et nõukogu ja komisjon teevad Euroopa poolaasta raames mitmepoolset järelevalvet kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingus (ELi toimimise leping) sätestatud eesmärkide ja nõuetega. Euroopa poolaasta raames sõnastatakse eelkõige riigipõhised soovitused ja jälgitakse nende rakendamist.
- (2) Komisjon võttis 25. novembril 2025 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu 2026. aasta häiremehhanismi aruande, milles ei nimetatud Hispaaniat ühe liikmesriigina, kelle olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Komisjon võttis vastu ka soovituse euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovituse kohta, soovituse Euroopa Liidus inimkapitali käsitleva nõukogu soovituse kohta ning ettepaneku 2026. aasta ühise tööhõivearuande kohta, milles analüüsitakse tööhõivesuuniste rakendamist ja Euroopa sotsiaaldõiguste samba põhimõtete järgimist. Nõukogu võttis euroala majanduspoliitikat käsitleva soovituse² vastu 21. aprillil 2026 ning ühise tööhõivearuande ja inimkapitali käsitleva soovituse 9. märtsil 2026.

² ELT C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj>.

- (3) Komisjon avaldas 29. jaanuaril 2025 konkurentsivõime kompassi – strateegilise raamistiku, mille eesmärk on suurendada järgmisel viiel aastal liidu üleilmset konkurentsivõimet. Selles on määratud kindlaks kestliku majanduskasvu elutähtsad tugisambad, milleks on kolm hädavajalikku tegevusvaldkonda – innovatsioon, süsinikuheite vähendamine ja konkurentsivõime – ning julgeolek. Konkurentsivõime kompassi on pärast selle avaldamist võetud arvesse Euroopa poolaasta töös, tagades, et liikmesriikide majanduspoliitika on kooskõlas ELi strateegiliste eesmärkidega, ning kujundades ühtse majandusjuhtimise käsituse, mis edendab kestlikku majanduskasvu, innovatsiooni ja vastupidavust kogu liidus.
- (4) 2026. aastal jätkub majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta protsess koos taaste- ja vastupidavusrahastu viimase etapi rakendamisega³. Taaste- ja vastupidavuskavad koos ühtekuuluvuspoliitika rahastusega on olnud Euroopa poolaasta poliitiliste prioriteetide elluviimiseks esmatähtsad, kuna kavad peavad tulemuslikult käsitlema kõiki viimaste Euroopa poolaasta tsüklite raames esitatud riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme või märkimisväärset osa neist ja Euroopa ühtekuuluvuspoliitika rahastatavates programmides tuleb riigipõhiseid soovitusi arvesse võtta. Nüüd, kus taaste- ja vastupidavusrahastu kehtivusaeg läheneb lõpule, on endiselt oluline jätkata ja arendada edasi selle rahastu raames toetatud ja rakendatud reforme ja investeringuid, eelkõige neid, mis aitavad lahendada riigipõhistes soovitustes esile toodud probleeme.
- (5) Komisjon avaldas 3. juunil 2026 Hispaania kohta 2026. aasta riigiaruande. Selles hinnati Hispaania edusamme 2025. aasta riigipõhiste soovituste järgimisel ning tehti kokkuvõtte sellest, kuidas Hispaania on taaste- ja vastupidavuskava rakendanud. Kõnealuse analüüsi põhjal tehti riigiaruandes kindlaks Hispaania kõige pakilisemad probleemid. Samuti hinnati Hispaania edusamme Euroopa sotsiaalõiguste samba rakendamisel ning liidu peamiste tööhõive, oskuste ning vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamise eesmärkide ning Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kestliku arengu eesmärkide saavutamisel.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj>).

- (6) Nõukogu võttis 21. jaanuaril 2025 komisjoni hinnangu ja soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega kiidetakse heaks Hispaania riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava⁴. Kava hõlmab ajavahemikku 2025–2028 ja selles sätestatud eelarve kohandamise perioodi pikkus on seitse aastat. Nõukogu soovitas kehtestada järgmised netokulude maksimaalsed kasvumäärad: 3,7 % 2025. aastaks, 3,5 % 2026. aastaks, 3,2 % 2027. aastaks ja 3,0 % 2028. aastaks; need määrad vastavad maksimaalsetele kumulatiivsetele kasvumääradele, mis on arvutatud võrdluses baasaastaga 2023 ning mis on 2025. aastal 9,2 %, 2026. aastal 13,0 %, 2027. aastal 16,6 % ja 2028. aastal 20,1 %.
- (7) Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ja selle tagajärjed kujutavad endast Euroopa Liidu jaoks eksistentsiaalset väljakutset. Komisjon kutsus liikmesriike üles taotlema stabiilsuse ja kasvu paktiga ette nähtud riikide vabastusklausli koordineeritud aktiveerimist, et toetada ELi jõupingutusi, mille eesmärk on suurendada kiiresti ja märkimisväärselt kaitsekulutusi⁵, ning Euroopa Ülemkogu kiitis selle ettepaneku 6. märtsil 2025 heaks. Hispaania taotlusel võttis nõukogu 12. juunil 2026 komisjoni soovitusel põhjal vastu soovitusel, millega lubatakse Hispaanial netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda⁶. Ajavahemik, mil on aktiveeritud riikide vabastusklausel (2025–2028), võimaldab Hispaanial vaadata ümber valitsemissektori kulude prioriteedid või suurendada valitsemissektori tulusid nii, et püsivalt suuremad kaitsekulutused ei ohusta keskpikas perspektiivis riigi rahanduse jätkusuutlikkust.

⁴ Nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitus, millega kiidetakse heaks Hispaania riiklik keskpika perioodi eelarve- ja struktuurikava (ELT C, C/2025/643, 10.2.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/643/oj>).

⁵ Komisjoni teatis „Suuremate kaitsekulutuste võimaldamine stabiilsuse ja kasvu pakti raames“ (Brüssel, 19.3.2025, C(2025) 2000 final).

⁶ Nõukogu [kuupäev] soovitus, millega lubatakse Hispaanial määruse (EL) 2024/1263 kohaselt nõukogu kehtestatud netokulude maksimaalsetest kasvumääradest kõrvale kalduda (riikide vabastusklausli aktiveerimine) (ELT [ELT: lisada viide asjaomasele ELT-le]).

- (8) Hispaania esitas 30. aprillil 2026 oma 2026. aasta eduaruande⁷ netokulude soovitatud maksimaalsete kasvumäärade järgimise, kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringute rakendamise ning Euroopa poolaasta riigipõhistes soovitustes kindlaks tehtud peamiste probleemide käsitlemiseks vajalike reformide ja investeeringute rakendamise kohta. Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 27 kajastab iga-aastane eduaruanne ka Hispaania kaks korda aastas esitatavat aruannet taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel tehtud edusammude kohta.
- (9) SKP reaalkasv oli 2025. aastal 2,8 % ja tarbijahindade harmoneeritud indeksiga (THHI) mõõdetud inflatsioon 2,7 %. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on SKP reaalkasv 2026. aastal 2,4 % ja 2027. aastal 1,9 % ning THHIga mõõdetud inflatsioon on 2026. aastal 3,0 % ja 2027. aastal 2,5 %.
- (10) Eurostati esitatud andmete⁸ põhjal vähenes Hispaania valitsemissektori eelarve puudujääk 3,2 %-lt SKPst 2024. aastal 2,4 %-le SKPst 2025. aastal. Eelarvepuudujäägi vähenemine 2025. aastal kajastab peamiselt tugevat tulude laekumist, energiaga seotud meetmete järkjärgulist kaotamist ning eelarve konsolideerimise alaseid jõupingutusi. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon valitsemissektori eelarve puudujäägiks 2026. aastal 2,4 % ja 2027. aastal 2,0 % SKPst. 2026. aastal toimuv stabiliseerumine kajastab peamiselt positiivset arengut tulude vallas, mis kompenseerib erinevaid meetmeid, millega leevendati mõnes piirkonnas üleujutuste tagajärgi ja Lähis-Ida kriisi mõju. Puudujäägi vähenemine 2027. aastal tuleneb peamiselt üleujutustega seotud erakorraliste meetmetega seotud kulude vähenemisest ja energiaga seotud meetmete lõppemisest.

⁷ 2026. aasta eduaruannetega saab tutvuda aadressil https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

⁸ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

- (11) Komisjoni hinnangul oli eelarvepoliitika⁹, mis hõlmab nii riigi enda kui ka ELi rahastatavaid kulusi, 2025. aastal üldjoontes neutraalne. 2026. aastal on see prognooside kohaselt ekspansiivne (0,3 % SKPst) ja 2027. aastal pärssiv (0,5 % SKPst).
- (12) Eurostati esitatud andmete¹⁰ põhjal vähenes Hispaania valitsemissektori võlg 101,6 %-lt SKPst 2024. aasta lõpus 100,7 %-le SKPst 2025. aasta lõpus. Valitsemissektori võla suhte vähenemine 2025. aastal tuleneb peamiselt SKP tugevast nominaalkasvust ja eelarvepuudujäägi vähenemisest. 2026. aasta kevadprognoosi koostamise ajal komisjonile teada olnud poliitikameetmete põhjal prognoosis komisjon, et valitsemissektori võla suhe SKPsse väheneb 2026. aasta lõpuks 99,6 %-le ja 2027. aasta lõpuks 98,9 %-le. Valitsemissektori võla ja SKP suhte vähenemine 2026. aastal kajastab peamiselt asjaolu, et nominaalne SKP kasvab kiiremini kui võla teenindamise kulud. Võla suhte vähenemine 2027. aastal on peamiselt tingitud nominaalsest majanduskasvust ja eelarvepuudujäägi vähenemisest.
- (13) Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi andmete kohaselt moodustasid valitsemissektori kaitsekulutused Hispaanias 2025. aastal 1,0 % SKPst, mis tähendab baasaastaga 2024 võrreldes 0,1 protsendipunkti suurust kasvu. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on need 2026. aastal 1,2 % SKPst, mis tähendab 2024. aastaga võrreldes 0,3 protsendipunkti suurust kasvu¹¹.

⁹ Eelarvepoliitika on määratletud valitsemissektori eelarvepositsiooni iga-aastase muutuse näitajana. Selle eesmärk on hinnata nii riiklikult kui ka ELi eelarvest rahastatavast eelarvepoliitikast tulenevat majanduslikku impulssi. Eelarvepoliitikat mõõdetakse vahena i) keskpika perioodi potentsiaalse majanduskasvu ja ii) esmaste kulude muutuse vahel, millest on maha arvatud kaalutlusõigusel põhinevad tulumeetmed ning mis hõlmab taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse ja muude liidu vahenditega rahastatavaid kulusid.

¹⁰ Eurostat, Euro Indicators, 22. aprill 2026.

¹¹ NATO kaitsekulutuste määratlus erineb COFOGi kaitsekulutuste määratlusest. Peale selle võib esineda erinevusi tulenevalt kulutuste kirjendamise ajast, eelkõige kaitseotstarbelise varustuse puhul, kuna NATO aruanded ei lähtu kulutuse kirjendamise aja osas rahvamajanduse arvepidamise reeglitest.

- (14) Liit seisab jätkuvalt silmitsi energiavarustushäirete ja suure hinnavolatiilsuse ohuga, mida süvendavad üleilmseid nafta- ja gaasiturge mõjutavad geopoliitilised pinged. 2022.–2023. aasta energiakriisist saadud kogemused on näidanud, et ulatuslikud ja mittesihipärased meetmed toovad kaasa suured eelarvekulud ning on sotsiaalselt ja majanduslikult ebatõhusad. Pärast sõja puhkemist Lähis-Idas 2026. aasta veebruaris kehtestas Hispaania eelarvepoliitika meetmed, et leevendada kõrgete energiahindade mõju leibkondadele ja ettevõtetele¹². Meetmed hõlmasid kütuste, elektri ja maagaasi käibemaksumäärade ning elektri ja kütuste aktsiisi mittesihipärast vähendamist. Lisaks kehtestasid ametiasutused sihipärased toetusmeetmed, nagu transpordiettevõtjatele ja põllumajandustootjatele mõeldud toetused, elektrimahukale tööstusele mõeldud otsetoetused, elektri võrgutasude vähendamine ning toetus soojaenergia sotsiaaltoetuste kava ja maa-aluste kütusemahutite jaoks. Mõned nendest meetmetest aegusid 1. juunil ning suurema osa puhul on eeldatav aegumistähtaeg 30. juunil 2026¹³, kuigi mõned peaksid jääma kehtima kuni 2027. aasta alguseni. Komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kohaselt on nende meetmete eelarvekulu 2026. aastal ligikaudu 0,3 % SKPst. Komisjoni hinnangus leitakse, et kui kõik nimetatud meetmed jääksid kehtima kuni 2026. aasta lõpuni, ulatuks nende eelarvekulu 2026. aastal 0,6 %ni SKPst.
- (15) Komisjoni arvutuste kohaselt suurenesid Hispaania netokulud 2025. aastal 4,8 % ning 2024. ja 2025. aastal kumulatiivselt 9,3 %. Netokulude kasv 2025. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 0,4 % SKPst. 2024. ja 2025. aasta peale kokku on netokulude kumulatiivne kasvumäär samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,1 % SKPst). Prognoositud kõrvalekalle jääb praeguste kaitsekulutuste hinnangute alusel siiski riikide vabastusklausliga võimaldatud paindlikkuse piiridesse.

¹² See kajastab olukorda komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi kuupäeva seisuga (4. mai 2026).

¹³ Pärast komisjoni 2026. aasta kevadprognoosi esitamist on elektrienergia ja gaasi vähendatud käibemaksumäärade ning elektrienergia vähendatud aktsiisimäära kohaldamine lõpetatud.

- (16) Komisjoni arvutuste kohaselt peaksid Hispaania netokulud 2026. aastal suurenema 5,1 % ning 2024., 2025. ja 2026. aastal kumulatiivselt 14,9 %. Prognoositud netokulude kasv 2026. aastal on üle soovitatud maksimaalse kasvumäära, kusjuures aastane kõrvalekalle on 0,6 % SKPst. 2024., 2025. ja 2026. aasta peale kokku peaks netokulude kumulatiivne kasvumäär olema samuti üle soovitatud maksimaalse kasvumäära (kumulatiivne kõrvalekalle 0,7 % SKPst). Kui võtta arvesse riikide vabastusklausliga ette nähtud paindlikkust suuremate kaitsekulutuste tegemiseks, on prognoositav netokulude kumulatiivne kõrvalekalle 2024., 2025. ja 2026. aastal 0,4 % SKPst.
- (17) Soovituses, millega kiidetakse heaks Hispaania keskpika perioodi kava, täpsustatakse kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevaid reforme ja investeeringuid ning nende rakendamise ajakava. Võttes arvesse Hispaania iga-aastases eduaruandes esitatud teavet, leiab komisjon, et nende reformide ja investeeringute põhietappide rakendamine, mille tähtaeg oli 30. aprillil 2026, näib kulgevat üldjoontes kavakohaselt. Maksureformi hindamine on veel pooleli ning maksusoodustuste reformi ja kaht hariduse digiüleminekuga seotud etappi hinnatakse riikliku taaste- ja vastupidavuskava viimase makse raames. Seoses ajutise töövõimetusega seotud haldustegevuse parandamise meetmetega allkirjastas enamik piirkondi partnerluslepingud riikliku sotsiaalkindlustusinstituudiga, kuid vastastikuste kindlustusandjatega on lepingu sõlminud ainult viis piirkonda ja kaks autonoomset linna. Diplomite vastastikuse tunnustamise kohta on vastu võetud ja kehtestatud ministri määrus, mis sisaldab juhiseid välisriikide ülikoolidiplomite tunnustamise ja samaväärsuse menetluste kohta. Komisjon leiab, et üldiselt on Hispaania oma kohustused täitnud rahuldavalt¹⁴.

¹⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Keskpangale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Regioonide Komiteele ning Euroopa Investeerimispankale „2026. aasta Euroopa poolaasta kevadpakett“ (COM(2026) 200 final).

- (18) Tööjõumaksude keskmine osakaal kogu Hispaania maksutulust kasvas 2015.–2019. aasta alaperioodi keskmiselt 48,7 %-lt 2020.–2024. aasta alaperioodiks 51,8 %-le, samas kui ELi keskmine püsis samal ajavahemikul muutumatuna (51,4 %). Tööjõumaksudest saadava tulu suurenemine selgitab Hispaania viimase aastakümne maksukoormuse kasvu 90 % ulatuses ja kajastab kasvavat sõltuvust tööjõu maksustamisest. Üksikisiku tulumaksu astmete indekseerimata jätmine ja sotsiaalkindlustusmäärade tõus on kiirendanud Hispaania üleminekut tööjõu maksustamisele. Samas on tööjõumaksudest saadava tulu osakaal SKPst (2024. aastal 19,0 %) allpool ELi keskmist (20,3 %). Tarbimis- ja keskkonnamaksudest saadav tulu aga on allpool ELi keskmist nii osakaaluna SKPst kui ka osakaaluna kogu maksutulust. Keskkonnamaksudest saadav tulu moodustas Hispaanias 1,6 % SKPst, ELis oli see näitaja 2,1 %. Hispaanias on ELi suurim käibemaksualasest poliitikast tulenev lõhe, mille põhjuseks on käibemaksu määrade ühed suuremad erinevused ja suurim riikliku poliitika põhine käibemaksuvabastuste lõhe. Neist kategooriatest, mille suhtes kohaldatakse käibemaksu soodusmäärasid, paistavad suure eelarvemõju ja piiratud ümberjaotava mõjuga silma toitlustus- ja majutusteenused. Käibemaksu soodusmäärade piiratum kasutamine aitaks maksusüsteemi lihtsustada. Hoolimata mõnest hiljutisest hinnangust, mille on teinud näiteks sõltumatu eelarveasutus AIREF, ei ole lähenemine maksukulutuste tõhususe hindamisele süstemaatiline. Riigi rahanduse kvaliteedile võiks kasuks tulla tõhustatud konsolideeritud aruandlus ja kõigi maksukulude süstemaatiline hindamine kõigil territoriaalsetel tasanditel.
- (19) Jätkuvalt on oluline süstemaatiliselt, sisuliselt ja õigeaegselt kaasata kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonda ja muid asjaomaseid sidusrühmi, et tagada laialdane isevastutus liidu rahastamisvahendite edukaks rakendamiseks, sealhulgas Euroopa poolaasta kontekstis.

- (20) Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF), Õiglase Ülemineku Fondi (JTF) ja Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) toetust hõlmavate ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamine edeneb Hispaanias nii projektide väljavalimise kui ka maksete tegemise seisukohast ELi keskmisest aeglasemalt. Tähtis on algetada ja kiirendada jõupingutusi, et tagada investeeringute kiire tegemine ja maksimeerida kohapeal nende mõju. Hispaania juba võtab oma ühtekuuluvuspoliitika programmide raames meetmeid konkurentsivõime ja majanduskasvu edendamiseks. Samal ajal on Hispaanial endiselt probleeme ühtekuuluvuspoliitika tõhusa rakendamisega teadusuuringute ja innovatsiooni, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse, sotsiaalse kaasatuse, kliimamuutustega seotud riskide juhtimise ja ennetamise ning õiglase ülemineku toetamise valdkonnas. Esmatähtis on tagada, et uued investeeringud, mille Hispaania pani paika ühtekuuluvuspoliitika fondide vahehindamise käigus, eelkõige need, mis on seotud vahehindamise määruses¹⁵ kindlaks määratud viie prioriteediga, tehakse kiiresti ja tulemuslikult.
- (21) Hispaanial on mitmeid probleeme seoses riigi rahanduse jätkusuutlikkuse, tootlikkuse, tulemusliku ja püsiva innovatsiooni investeerimise, regulatiivse ja halduskoormuse, kohtusüsteemi toimimise, teaduse ja ettevõtluse seoste, rahastamisvõimaluste, taristu kliimamuutustega kohandamise ja kliimakerksuse, veemajanduse, elektrivõrgu, sotsiaaleluruumide ja taskukohaste eluasemete pakkumise, laste vaesuse, oskuste tööturu nõudlusele mittevastavuse ja tervishoiusüsteemi tõhususega.

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. septembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/1914, millega muudetakse määrusi (EL) 2021/1058 ja (EL) 2021/1056 seoses erimeetmetega strateegiliste probleemide lahendamiseks vahehindamise raames.

- (22) Hispaania on algatanud koostööraamistiku, et teha kindlaks regulatiivsed kitsaskohad ja need kõrvaldada ning vähendada regulatiivset killustatust piirkondade vahel, kuid selles vallas jõulisemalt ja kiiremini tegutsemiseks on vaja pidevaid jõupingutusi. „Režiim 20“ võimaldab koostööd Hispaania riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi ametiasutuste vahel. 2025. aasta jooksul liiguti edasi sellistes valdkondades nagu ettevõtete avamise load, digitaalne märgistamine, laadimispunktide paigaldamine, energiatõhususe sertifikaadid, madalpingeseadmed ja regulatiivse hajutatuse vähendamine. Selline lähenemisviis aitab koordineerida reforme kokkulepitud valdkondades, kuid tõkete ulatuslikumaks kõrvaldamiseks on siiski vaja täiendavaid jõupingutusi ja kasutada „Režiimi 20“ struktuursemate muudatuste rakendamiseks. Lisaks on regulatiivsed piirangud eriti suured jaemüügisektoris. Selline halduskeerukus mõjutab ettevõtete asutamist koormavate loamenetluste näol, tekitades täiendavaid takistusi turule sisenemisel ja investeerimisel ning põhjustades tarbijatele kahju. Hispaanial oleks kasu jaemüügieeskirjade edasisest ühtlustamisest, mis aitaks parandada ettevõtluskeskkonda ja toetada konkurentsi, eelkõige ravimite jaemüügi valdkonnas. EMP-siseses kaubavahetuses esineb endiselt tõkkeid, näiteks seoses pakendamise ja märgistamisega. Hispaania eri piirkondade õigusnormide erinevused suurendavad nõuete täitmisega seotud kulusid veelgi ja loovad tõkkeid ettevõtjatele, kes tegutsevad mitme piirkonna vahel ja teistest ELi riikidest, ning see vähendab valikuvõimalusi ja muudab hinnad tarbijate jaoks kõrgemaks.

- (23) Hispaania on teinud mitu õigusreformi, et suurendada oma kohtusüsteemi organisatsioonilist, digitaalset ja menetluslikku tõhusust, kuid nende tulemuslik rakendamine sõltub siiski piisavate ja püsivate investeeringute tegemisest ning selle õiglasest jaotamisest piirkondade vahel. Õigussektoris on personalipuudus – kohtunikke on rahvaarvuga võrreldes suhteliselt vähe, pensionile minnakse üha varem ning kohtuvaidlusi on rohkem. See paneb ametis olevatele kohtunikele märkimisväärse koormuse ja põhjustab kohtu töös pidevaid viivitusi, millel on negatiivne mõju õigusala töötajatele, ettevõtjatele ja kodanikele. Lisaks kahjustavad kohtumenetluste üldist kvaliteeti ja tõhusust jätkuvalt piirkondadevahelised erinevused digitaliseerimise tasemes ja kohtuasjade haldamise süsteemide piiratud koostalitlusvõime. Seepärast on institutsioonilise raamistiku tugevdamiseks ja ettevõtluskeskkonna parandamiseks oluline parandada kohtusüsteemi toimimist, tagades värbamisstandardites järeleandmisi tegemata piisava personali olemasolu ja ühtlustades kõigis piirkondades digitaliseerimist ja kohtuasjade haldamise süsteemide täielikku koostalitlusvõimet.
- (24) Kuigi teadus- ja arendustegevus on viimase kümne aasta jooksul veidi suurenenud, on erasektori vähesed investeeringud teadus- ja arendustegevusse endiselt märkimisväärne piirav tegur. Ettevõtluse arengut ja innovatsiooni takistab killustatud ettevõtlusstruktuur, milles domineerivad väikese väärtusega mikroettevõtjad. Hispaania on taaste- ja vastupidavuskava raames teinud asjakohaseid reforme, näiteks võtnud vastu ettevõtete loomise ja kasvu seaduse ning idufirmade seaduse. Siiski on vaja täiendavaid meetmeid, et kõrvaldada äriinnovatsiooni pidurdavad finants- ja haldustakistused ning vähendada tootlikkuse lõhet.

- (25) Hispaania piiratud ja ebaühtlaselt jaotatud kulutused teadus- ja arendustegevusele on tugevalt koondunud teatavatesse piirkondadesse ega ole seetõttu piisavad, et stimuleerida ettevõtete üldisi kulutusi teadus- ja arendustegevusele kogu riigis. Avaliku sektori kulutusi teadus- ja arendustegevusele võiks suurendada (et jõuda 2030. aastaks 1,25 %ni SKPst) ja vähendada sõltuvust ELi vahenditest, tagades samal ajal tasakaalustatuma territoriaalse jaotuse. Suuremate avaliku sektori investeeringute kombineerimine sihipäraste maksusoodustuste ja ühtlustatud toetustega aitaks kaasata erainvesteeringuid ja toetada suure väärtusega sektoreid. Innovatsioonipoliitika regulaarne järelhindamine kogu riigis aitaks luua teadusuuringutele ärilisi väljundeid ning võimendada erasektori investeeringuid teadus- ja arendustegevusse, tagades samal ajal, et jõupingutused on suunatud üldiste poliitikaeesmärkide saavutamisele.
- (26) Akadeemiliste ringkondade ja tööstuse vähene koostöö piirab äriinnovatsiooni ja tootlikkuse kasvu, hoolimata teadus-, tehnoloogia- ja innovatsiooniseaduses ja ülikooliseaduses tehtud muudatustest. Peale selle on erasektori teadus- ja arendustegevuse investeeringute stimuleerimiseks loodud avaliku sektori kavade mõju olnud tagasihoidlik peamiselt seetõttu, et need on keerukad ning ettevõtjatele ja akadeemilistele ringkondadele ei ole loodud piisavaid stiimuleid. Teadmiste vahendajate tugevdamine, ülikoolide ja riiklike teadusasutuste stiimulite kohandamine rakendusliku innovatsiooni suunas ning tulemuspõhise rahastamise parandamine soodustaks ülikoolides ja teadusasutustes spetsialiseeritud, koostööl põhinevaid teadusuuringute ja innovatsiooni väljundeid.

- (27) Kasvurahastamise kättesaadavus on endiselt tegur, mis piirab märkimisväärselt ettevõtete laienemist. Riski- ja omakapitaliturud on küll järk-järgult hoogustumas, kuid endiselt vähearenenud, sest Hispaania ettevõtete rahastamine tugineb endiselt suurel määral pangalaenudele. Samal ajal ei toeta erasäästud piisavalt uuendusliku ettevõtluse laienemist. Täiendavate pensioniskeemide kaudu tehtavaid omakapitali- ja riskikapitaliinvesteeringuid saaks veelgi soodustada, kui võetaks kasutusele automaatne liitumine ja leevendataks portfelliinvesteeringute piiranguid. Lisaks on vaja parandada idufirmade teadmussiirde suutlikkust, võrgustikke, koostööd ja teadustulemuste realiseerimist äriinnovatsioonis. Kõik need tegurid koos pärsivad jätkuvalt ressursside ümberjaotamist tootlikumatele tegevustele. IMF¹⁶ märgib, et noorte ettevõtete kiire kasvu suutlikkust pärsib peamiselt turu väiksus ja ebapiisav juurdepääs omakapitali kaudu rahastamisele. Turupõhise rahastamise ulatuslikumat kasutamist edendades ning ettevõtete ja kapitalituru osaliste vahelisi sidemeid tugevdades on võimalik laiendada ettevõtete juurdepääsu rahastamisele. Erainvesteeringute dünaamilisust pärsib ka rahastamisallikate reaalse mitmekesisuse puudumine. OECD andmetel¹⁷ väitis suur osa Hispaania ettevõtetest, eelkõige VKEdest, et kättesaadava rahastuse puudumine oli 2023. aastal märkimisväärne pikaajaline investeerimistakistus.

¹⁶ Rahvusvaheline Valuutafond 2025, „Spain: 2025 Article IV Consultation—Press Release; and Staff Report“, IMF Staff Country Reports, 2025/121. Kättesaadav aadressil: <https://doi.org/10.5089/9798229012782.002>.

¹⁷ Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsioon, 2025. „OECD Economic Surveys: Spain 2025“ (Vol. 2025/22, november). Pariis, OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/abc5c435-en>.

- (28) Hispaania mitmetasandiline valitsemissüsteem muudab sidusa reageerimise kasvavatele kliimarisikidele keerukaks. Ebapiisav koordineerimine riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste vahel vähendab looduslike ohtude, sealhulgas üleujutuste ning metsa- ja maastikupõlengutega tegelemise meetmete tõhusust. Oluline on tugevdada nii vertikaalset koordineerimist riiklike ja piirkondlike ametiasutuste vahel kui ka horisontaalset koordineerimist piirkondade vahel. Muu hulgas tuleks selgemaks muuta vastutusalad ja vähendada kattuvust ennetamise, valmisoleku, reageerimise ja taaste eri etappides ning tugevdada järelevalve- ja hindamismehhanisme, kasutades eelkõige kindlustushüvitiste konsortsiumilt saadud teavet.
- (29) Hispaania veevarud on üha kasvava surve all, mis tuleneb sademete hulga (nii vihma kui ka lume) pikka aega kestnud vähenemisest, temperatuuri tõusust ja pinnase kasvavast kuivusest. Hispaanias kannatavad suured piirkonnad, eelkõige kuivemad lõuna-, sisemaa- ja saarepiirkonnad, veestressi käes, kusjuures nõudlus – eelkõige tööstuse, põllumajanduse, turismi ja energiatootmise valdkonnas – ületab säästvalt kättesaadavaid ressursse. Selleks, et saavutada säästvam lähenemisviis veemajandusele, tuleb veel vaeva näha. See peaks hõlmama tugevamaid hinnakujundusstiimuleid, et edendada tõhusamat veekasutust, veepoliitika paremat koordineerimist ja rakendamist kõigil haldustasanditel ning ühtlustatud otsustamismenetlusi. Samuti tuleks selle käigus tulemuslikult rakendada asulareovee puhastamise direktiivi, suurendada vee taaskasutamist ja investeerida taristusse, et suurendada veemajandussüsteemi tulemuslikkust ja vastupanuvõimet. Sel eesmärgil on oluline toetada ka looduspõhiste lahenduste väljatöötamist, sealhulgas jõgede ja muude veekogude taastamist.

- (30) Kuigi Hispaania on võtnud muuhulgas ELi fondide kaudu kasutusele märkimisväärsed toetusi kliimamuutustega kohanemiseks ja kliimamuutuste leevendamiseks, on elutähtsa taristu, eelkõige raudteede ja maanteed kaitsmiseks vaja täiendavaid meetmeid ja investeeringuid. Kliimariskidega tegelemine nõuab oluliste varade süstemaatilist seiret koos suure mõjuga ajakohastamismeetmete rakendamisega. Lisaks taristu parendamisele on oluline investeerida looduspõhistesse lahendustesse, sealhulgas kestlikesse ja kliimamuutustele vastupanuvõimelistesse metsadesse ja pinnasesse. Metsa- ja maastikupõlengute ennetamise, halvenenud seisundiga metsade taastamise ja süsinikurikaste ökosüsteemide kaitse kaudu suurendaks see ka süsiniku sidumist. Looduspõhised lahendused peaksid tugevdama vastupanuvõimet äärmuslikele kliimatingimustele; kasutada võiks selliseid meetmeid nagu märgalade taastamine üleujutuste ohjamiseks ja mulla majandamine, et vähendada põua mõju.
- (31) Kliimaga seotud ohud tekitavad Hispaania majanduses ja ühiskonnas märkimisväärsed riske. Aastatel 1980–2024 põhjustasid äärmuslikud ilmastikunähtused suuri inimohvreid ja majanduslikku kahju, mis ulatus 119,6 miljardi euroni. Nende riskide sageduse ja raskusastme suurenemise tõttu on vastupanuvõime tugevdamiseks oluline tähelepanelikult jälgida Hispaania katastroofideks valmisoleku rahastamise raamistiku pikaajalist rahalist jätkusuutlikkust, laiendades veelgi kliimariskide vastu kindlustamise mehhanismide kasutamist ja kasutuselevõttu, et suurendada rahalist valmisolekut tulevasteks šokkideks.

- (32) Hispaania teeb küll edusamme taastuvate energiaallikate kasutuselevõtul ning tal on üks suurimaid tuule- ja päikeseenergia ülesseatud võimsusi ELis, mis võimaldab Hispaania majandusel olla üha sõltumatum energiahinna kriisidest. Täiendavalt on vaja arendada võrkusid ja salvestuslahendusi, et jätkuvalt toetada taastuvate energiaallikate integreerimist Hispaania energiaallikate jaotusesse. Uued edusammud kajastuvad hiljutises 20. märtsil vastuvõetud kuninglikus dekreetseaduses 7/2026, millega lihtsustatakse elektrifitseerimis- ja taastuvenegiaprojektide loa- ja võrgule juurdepääsu saamise menetlusi, sealhulgas nähes ette väljaarendatud ja strateegiliste projektide eeliskohtlemise. Endiselt on probleeme võrgule juurdepääsuga, eelkõige elujõuliste projektide prioriseerimisega. Näiteks peaksid praegu ettevalmistamisel olevad täiendavad projektid suurendama kogusalvestusvõimsust. Hispaania peab võtma vajalikke meetmeid, et parandada oma elektrivõrkude vastupidavust ja paindlikkust ning loobuda oma „tõhustatud töörežiimist“. Võrgu stabiilsuse tagamiseks kasutab ülekandesüsteemi haldur aktiivselt gaasielektrijaamu, et hoida nende abil pingestabiilsust kuni pinge juhtimist tugevdavad täiendavad reformid ja investeeringud saavad ellu viidud. Peale selle vajab Hispaania täiendavaid investeeringuid, et suurendada piiriüleseid elektriühendusi; praegu on selliseid ühendusi 3,11 %, mida on palju vähem kui 2030. aasta eesmärk 15 %. Selle eesmärgi saavutamiseks on endiselt väga oluline tugevdada asjaomaste riikide pühendumust ja koostööd. Tööstusrajatiste keerukad loamenetlused ja vajadus täiendavate nõudlusega seotud meetmete järele võivad takistada investeeringuid Hispaania töötleva tööstuse süsinikuheite vähendamisse. Maanteetranspordi püsivalt suur kasvuhoonegaaside heide on endiselt üks peamisi probleeme, sest see moodustab peaaegu poole Hispaania jõupingutuste jagamisega seotud heitest. Hispaania peab tegema lisapingutusi, et saavutada oma 2030. aasta energiatõhususe eesmärgid. Eelkõige oleks vaja täiendavaid investeeringuid, et parandada avaliku ja erasektori hoonete energiatõhususe määra, ning samal ajal oleks vaja tegeleda energiaostuvõimetuse probleemiga, mis mõjutab 15,9 % kogu elanikkonnast – see näitaja on üks ELi kõrgemaid ning puudutab eelkõige vaesuse ohus olevaid leibkondi. Sellegipoolest on Hispaania leibkondade energiakuludega seotud koormus viimastel aastatel vähenenud. Hoonetest tulenev heide suurenes 2024. aastal 2,6 % ja moodustas jõupingutuste jagamise sektorites ligikaudu 19 % koguheitest. See annab märku hoonefondi energiatõhususe püsiprobleemidest ja juhib tähelepanu vajadusele vähendada sõltuvust fossiilkütustel põhinevast küttest ja jahutusest.

- (33) Hispaania eluasemeturg on endiselt tõsise surve all, sest pakkumises on püsivaid kitsaskohti, eelkõige suure nõudlusega piirkondades. Koos kasvava eluasemenõudlusega avaldab see hinnatõususurvet. Eluasemete nappus on kõige suurem linna- ja suurlinnapiirkondades ning turiste ligitõmbavatel rannikualadel. Uute eluasemete hädavajalikku arendamist piiravad praegu mitmed pakkumisega seotud tegurid, sealhulgas ehituskõlbliku maa piiratud kättesaadavus, aeglased haldus- ja loamenetlused. Kui need arendustegevust takistavad tegurid kõrvaldatakse nii, et samal ajal on tagatud keskkonnanäesmärkide kaitse, võib see aidata üle saada mõningatest elamuarendust aeglustanud piirangutest. Lisaks on tõusuteel kodutus.
- (34) Hispaanias on sotsiaaleluruumide arv üks väiksemaid kogu ELis – see moodustab vähem kui 2 % eluasemete kogupakkumisest, samas kui ELi keskmine näitaja on ligikaudu 7 %. See suurendab survet tüüriturule ja aitab kaasa eluasemehindade tõusule. Lisaks on olemasolevad sotsiaaleluruumid riigi piires ebaühtlaselt jaotunud ega peegelda piirkondlikke vajadusi seal, kus nõudlus on suurem. Rahvastiku vähenemine mõjutab suurt osa riigist, kuid rahvastiku kasv on koondunud peamiselt rannikualadele ja pealinnapiirkonna ümber. Sotsiaalhoolekandepoliitika ja taskukohaste eluasemete pakkumise edendamisel on keskse tähtsusega sotsiaaleluruumide suure puudujäägi probleemi lahendamine sotsiaaleluruumide arvu suurendamise kaudu, seda eelkõige piirkondades, kus on rohkem taskukohasusega seotud piirangud. Samal ajal on oluline edendada sotsiaalelurume, et tagada eluasemesuhete paindlikkus kogu elu jooksul ja võtta arvesse leibkondade muutuvaid vajadusi. Lisaks pakub see otsest ja õigeaegset juurdepääsu taskukohastele eluruumidele, ilma et oleks vaja pikaajalisi kohustusi, täiendavaid sisenemiskulusid ja rahastamiskõlblikkuse piiranguid võrreldes sotsiaaleluruumide ostmise kavadega. Sotsiaaleluruumide süsteem sõltub endiselt suurel määral riigipoolsest rahastamisest. Selle pikaajalise jätkusuutlikkuse tagamiseks on vaja luua prognoositavad rahastamismehhanismid, mis seisneksid näiteks tulu reinvesteeringutes või käibefondide kavades ja aitaksid vähendada selle süsteemi sõltuvust riigieelarvest.

- (35) Üldiselt kõrge vaesuse taseme ja püsivalt suure sissetulekute ebavõrdsuse taustal on Hispaanias endiselt suur probleem laste vaesusega. 2024. aastal oli Hispaanias vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus rohkem kui üks laps neljast, mis tähendab, et riigi tulemused on ELis ühed kehvemad. Eriti haavatavad on teatavad inimrühmad, eelkõige üksikvanemaga või suurtes leibkondades elavad lapsed, madala haridustasemega vanemate lapsed ning roma lapsed ja rändetaustaga lapsed. Kuigi hiljutised meetmed on aidanud olukorda mõnevõrra parandada, peegeldab olukord sotsiaalkaitse- ja sotsiaalkindlustussüsteemi laiemaid puudusi, sealhulgas sotsiaalkulutuste jaotumist ja tulemuslikkust olukorras, kus eelarvevahendid on piiratud. Sotsiaalsiiretega saab vaesust vähendada vaid mõningal määral, eelkõige laste seas. Hoolimata viimastel aastatel tehtud mõningatest edusammudest, on vaesuse määr ja sotsiaalsiirete mõju eri piirkondades jätkuvalt erinevad, mis osutab hüvitiste ja teenuste ebaühtlasele katvusele ja kättesaadavusele eri piirkondades, eelkõige maapiirkondades. Riiklike ja piirkondlike sotsiaal-, tervishoiu- ja tööturuasutuste vahelist koordineerimist piirab endiselt pädevuste killustatus, rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide varieeruvus ja vahendite kattuvus. Täiendav koordineerimine võiks tagada terviklikuma ja järjepidevama toetuse. Riikliku miinimumsissetuleku kava (Ingreso Mínimo Vital – IMV) ja sellega seotud täiendava lastetoetuse (Complemento de Ayuda para la Infancia – CAPI) kasutuselevõtt on suurenenud, kuid on siiski väiksem, kui võiks olla, kusjuures märkimisväärne osa toetusõiguslikest leibkondadest ei saa ikka veel toetust halduskoormuse, keerukate toetuskõlblikkuse menetluste ja piiratud teadlikkuse tõttu. Hüvitise mõju tugevdaks selle kasutuselevõtu ja piisavuse ning sellega seotud aktiveerimispoliitika edasine parandamine ning IMV suurem kohandatavus vastavalt kodumajapidamiste olukorra muutumisele. Kuigi hiljutiste kohanduste eesmärk on olnud suurendada tööstiimuleid, ei ole nende tulemuslikkust veel näha. Haavatavate rühmade, sealhulgas vaesuse või sotsiaalse tõrjutuse ohus olevate laste olukorda saaks parandada ka sellega, et sotsiaalse kaasamise võimalusi tugevdatakse sissetulekutoetuse ja kohandatud sotsiaalteenuste süstemaatilisema kombineerimise teel. Avaliku sektori kulutused tuleb uuesti tasakaalu viia nii, et rõhuasetus oleks lapsi ja noori toetaval poliitikal, muu hulgas haridusel, eluasemele juurdepääsul ja tööhõivel.

Kõigi nende probleemide lahendamiseks on vaja veelgi parandada sotsiaalabi tõhusust, piisavust ja katvust, tagades samal ajal rahaülekannete, mitterahalise toetuse, aktiveerimistoetuse ja maksusoodustuste suurema sidususe, mis aitaks toetada ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist kooskõlas komisjoni talituste teise etapi riigianalüüsiga, mis põhineb sotsiaalse lähenemise raamistikul¹⁸.

- (36) Võttes arvesse inimkapitali olulist rolli liidu konkurentsivõime ja strateegilise autonoomia edendamisel, soovitas nõukogu 2026. aastal liikmesriikidel võtta meetmeid, et kiiresti käsitleda oskuste, hariduse ja koolituse vallas inimkapitaliga seotud struktuurseid probleeme, mis pär�ivad konkurentsivõimet. Hispaaniale adresseeritud 2026. aasta riigipõhised soovitused võivad aidata rakendada nõukogu soovitusi inimkapitali kohta liidus.

¹⁸ [SWD\(2026\) 122 5 – Sotsiaalset lähenemist käsitlev teise etapi riigianalüüs, mis on tehtud kooskõlas sotsiaalse lähenemise raamistikuga](#). 2026.

- (37) Kuigi kutsehariduse ja -õppe süsteem areneb jätkuvalt ning kutsehariduses ja -õppes osalemine on paranenud kõigil tasanditel, ei ole kuhugi kadunud oskuste nõudlusele mittevastavus, mis tuleneb struktuursetest ebakõladest nii kutsehariduse ja -õppe kui ka kõrghariduse ning tööturu vajaduste vahel. Kesktaseme hariduse omandanute puudujääk kesktaseme kutsehariduses ja -õppes vähese osalemise tõttu, eelkõige matemaatika, teaduse, tehnoloogia ja inseneeria (MATI) valdkonnas, lisandub teatavates tehnilistes sektorites, nagu ehitus ja tootmine, valitsevale oskuste nappusele. Kutsehariduses ja -õppes osalemine on piirkonniti väga ebaühtlane. Kuigi kogu kutseharidus ja -õpe on alates hiljutisest süsteemireformist ametlikult dualne, on dualõppe täielik kasutuselevõtmine endiselt puudulik ja piirkonniti erinev, sõltuvalt piirkondade majanduse struktuurist ja ettevõtjate kaasamisest. Hispaania kõrghariduses on kolmanda taseme hariduse omandamise tase kõrge, kuid endiselt esineb puudujääke sellistes suure nõudlusega valdkondades nagu IKT, inseneriteadus ja tervishoid. MATI-valdkonna kutsehariduse ja -õppe ning kõrgharidusprogrammide lõpetanute tööhõivetulemused on head, mis näitab suurt nõudlust nende erialade järele, kuid väike osalemismäär, sooline tasakaalustamatus ja MATI-programmidest väljalangemine võivad piirata Hispaania suutlikkust edendada innovatsiooni ning viia ellu rohe- ja digipööre. Lisaks osaletakse täiskasvanuhariduses ikka veel vähe ja ebaühtlaselt ning see piirab ümberõppevõimalusi ja põlistab varast ebasoodsat olukorda.
- (38) Hispaania on saavutanud märkimisväärsed edu haridus- ja koolitussüsteemist varakult lahkumise vähendamisel, kuid lahkumise määr on endiselt suur. Kuigi kõnealune määr on viimastel aastatel vähenenud, ületab see ikka veel tublisti nii ELi keskmist kui ka ELi 2030. aasta eesmärki. Piirkondlikud erinevused püsivad ja haridussüsteemist varakult lahkumist esineb eriti palju haavatavates rühmades. Välismaal sündinud noortel on haridussüsteemist varakult lahkumise tõenäosus peaaegu kolm korda suurem kui nende elukohariigis sündinud eakaaslastel, roma noortel on keskharidus oluliselt harvem kui elanikkonnal üldiselt ning puuetega noorte olukord on ebaproportsionaalselt halb. Sooline ebavõrdsus püsib ning meeste seas on haridussüsteemist lahkujaid rohkem kui naiste seas. Põhioskuste kehv tase on alates 2012. aastast järk-järgult süvenenud ning see suurendab lõhet Hispaania tulemuste ja ELi eesmärgi vahel vähendada 2030. aastaks lugemises, matemaatikas ja loodusteadustes madala õpiedukusega isikute osakaalu alla 15 %. Ka piirkondlikud erinevused põhioskustes on endiselt märkimisväärsed, kusjuures mõnes piirkonnas on tulemused pidevalt riigi keskmisest kehvemad.

- (39) Tervisenäitajad on Hispaanias suhteliselt head, kuid endiselt on probleeme tervishoiu- ja pikaajalise hoolduse teenuste kättesaadavusega, mis mõjutab negatiivselt riigi elanikkonna tervist, sotsiaalset õiglust ja tootlikkust. Juurdepääsu parandamise ja teenuste piisavuse tagamise jaoks on oluline suurendada esmatasandi tervishoiu ja pikaajalise hoolduse suutlikkust, sest vananev elanikkond suurendab nõudlust nende teenuste järele. Kuigi esmatasandi tervishoiu ja ambulatoorse ravi 2025.–2027. aasta tegevuskava eesmärk on nii suurendada esmatasandi tervishoiu võimekust ajakohastatud ühise teenuste portfelli kaudu kui ka vähendada tööjõupuudust, ning olenemata viimase aja reformidest pikaajalise hoolduse deinstitutionaliseerimiseks, on ikkagi vaja täiendavaid jõupingutusi, et vähendada tööjõupuudust, piirkondlikke erinevusi ja ooteaegu ning kõrvaldada püsivad investeerimislüngad.
- (40) Hispaania tervishoiu ja pikaajalises hoolduses on tõsine tööjõuprobleem. See hõlmab töötajate vanusejaotust, spetsialistide ebavõrdset jaotust ning perearstide, õdede ja muude spetsialistide prognoositud nappust. Ka töötingimused on endiselt keerulised ning see vähendab töökohtade kvaliteeti ja atraktiivsust. Sellise tasakaalustamatuse kõrvaldamiseks võiks Hispaania võtta meetmeid, et parandada talentide värbamist ja hoidmist, ning parandada töötingimusi, muu hulgas tasakaalustatud koolituste, uute ametialaste rollide laiendamise, sealhulgas õdede jaoks, suurema paindlikkuse, digiülemineku, soolise tasakaalu, hooldustöötajate mitteametliku töö vähendamise ja vahetuste süsteemi läbivaatamise kaudu. Piirkondlikud erinevused teenuste kättesaadavuses ja kvaliteedis on endiselt suur probleem, mida süvendab töötajate nappus. Esmatasandi tervishoiu reformi ja selle piirkondlikku mõju tuleb täiendavalt hinnata, sest hoolduse integreerimine edeneb piirkonniti erinevalt. Hispaania peaks võtma vastu parimate tavade mudelid, kehtestama asjakohase järelevalve ja kasutama piirkondlikke näitajaid. Teenuste seisukohast oleks kasu ka paremast koordineerimisest riikliku ja piirkondliku tasandi ja eri teenuste vahel (tervishoiu-, sotsiaal-, tööhõive- ja haridusvaldkonnas). Ka pikenevad ooteajad takistavad teenustele juurdepääsu. Hispaanias loodi 2024. aastal ootenimekirjade tööühm, et viia kokku eri autonoomsete piirkondade ootenimekirjade haldamine ja andmed, kuid kirjeldatud puuduste kõrvaldamiseks on vaja täiendavaid meetmeid, milleks on sihipärane tööle värbamine, digitaalne triaaz ja ootenimekirjade haldamise ühtlustamine.

- (41) Üldiselt suudab Hispaania tervishoiusüsteem pakkuda häid tervisenäitajaid suhteliselt väikeste kuludega, kuid prognooside kohaselt suurenevad tervishoiukulud järgmistel aastakümnetel märkimisväärselt, sest demograafilised muutused avaldavad riigi rahandusele üha suuremat survet. Selleks et tagada jätkusuutlikkus ja säilitada samal ajal teenuste piisavus, võiksid meetmed olla suunatud olemasolevate ressursside maksimaalsele ärakasutamisele tõhususe suurendamise kaudu. Pikaajalise hoolduse teenuste osas võib selle saavutada vahendite parema jaotamise ning teenusesaajate hooldusvajaduse parema liigitamise ja sellega seotud hoolduse kaudu. Lisaks võiks jõupingutused suunata edasisele deinstitutionaliseerimisele ja ambulatoorsele ravile. Süsteemi tõhusust aitaks suurendada ka pikaajalise hoolduse parem koordineerimine tervishoiuteenustega. Esmatasandi tervishoius muudaksid investeeringud koostalitlusvõimelisse digitaliseerimisse, telemeditsiini ja ennetustegevusse teenuste osutamise tõhusamaks. AIREF on oma 2018.–2020. aasta kulude läbivaatamise raames teinud ettepanekuid meetmete kohta, mille eesmärk on suurendada tõhusust ravimite ja haiglate kuluvaldkondades ja mis aitaksid luua konkreetseid säästuvõimalusi. Mõnes ravikategoorias saaks Hispaania parandada geneeriliste ravimite ja sarnaste bioloogiliste ravimite kasutuselevõtu määra. Tõhusust võib suurendada ka see, kui vähendada ravimikulude erinevusi, parandada ravimikulude hindamist ja vähendada põhjendamatuid piirkondlikke erinevusi raviprotseduuride ja retseptide maksumuses. Sellega seoses oleks Hispaanial kasulik rakendada AIREFi soovitus suurendada kulutuste tõhusust maksukulude tõhusama järelevalve kaudu, et luua tervishoiukulude kasvava survega toimetulemiseks vajalik eelarvepoliitiline manööverdamisruum.

- (42) Arvestades euroala liikmesriikide majanduse tihedat seotust ning nende ühist panust majandus- ja rahaliidu toimimisse, soovitas nõukogu 2026. aastal euroala liikmesriikidel võtta meetmeid, sealhulgas oma taaste- ja vastupidavuskavade kaudu, et rakendada 2026. aasta soovitus euroala majanduspoliitika kohta. Hispaania aitab soovitus 1 rakendada esimest, teist ja kolmandat euroala soovitus, soovitus 2 neljandat euroala soovitus, soovitus 3 seitsmendat, kaheksandat ja üheksandat euroala soovitus, soovitus 4 seitsmendat euroala soovitus, soovitus 5 viiendat euroala soovitus ja soovitus 6 teist ja viiendat euroala soovitus,

SOOVITAB Hispaanial võtta 2026. ja 2027. aastal järgmisi meetmeid.

1. Tagada, et netokulud vastaksid nõukogu 21. jaanuari 2025. aasta soovitusel esitatud maksimaalsetele kasvumääradele, võttes arvesse komisjoni poolt 2026. aastaks prognoositud kõrvalekallet soovitatud netokulude kavast, kasutades samal ajal nõukogu aktiveeritud riikide vabastusklausliga võimaldatavat paindlikkust. Suurendada üldisi kaitse- ja julgeolekukulutusi ja -valmidust, tagades samal ajal võla jätkusuutlikkuse ja kulutuste tõhususe ning kohandades järk-järgult eelarvet, et säilitada struktuurselt suuremad kaitsekulutused. Tagada, et energiahindade tõusu mõju leevendamiseks võetud meetmed on ajutised, suunatud vähekaitstud leibkondade kaitsmisele või energiamahukate ettevõtete vajaduste rahuldamisele, säilitavad stiimulid energiasäästuks ning et nende eelarvekulud on kooskõlas ELi eelarveraamistiku kohaste kohustustega. Jätkata kohandamisperioodi pikendamise aluseks olevate reformide ja investeeringute paketi elluviimist, nagu nõukogu 20. juunil 2025 soovitas. Tugevdada riigi rahanduse jätkusuutlikkust, eelkõige piirates maksukulusid ning kaitstes samal ajal majanduskasvu ja toetades väikese sissetulekuga leibkondi. Suurendada kulutuste tõhusust maksukulude tõhusama järelevalve ning riiklikul ja piirkondlikul tasandil kulutuste läbivaatamise kaudu.
2. Tagada taaste- ja vastupidavusraha raames rakendatavate reformide ja investeeringute järjepidevus. Kiirendada jõupingutusi ühtekuuluvuspoliitika programmide rakendamiseks, tuginedes vajaduse korral ühtekuuluvuspoliitika raamistiku vahehindamise kontekstis kokkulepitud vahendite strateegilistele prioriteetidele ümberjaotamisele ja paindlikkusele.

3. Edendada tootlikkust ja innovatsiooni, vähendades halduskoormust ja regulatiivset killustatust piirkondade vahel, sealhulgas kõrvaldades tõkked jaemüügilt ja kaupade vabalt liikumiselt. Parandada kohtusüsteemi toimimist, tagades kõigis piirkondades piisava personali olemasolu, ühtlustatud digitaliseerimise ja täieliku koostalitlusvõime. Hõlbustada ettevõtlusinnovatsiooni, ettevõtete laienemist ja kasvu eeskätt suure väärtusega sektorites, sealhulgas toetades stabiilseid investeeringuid teadustegevusse ja innovatsiooni, tugevdades tööstuse ja akadeemiliste ringkondade koostööd ning parandades juurdepääsu rahastamisele, eelkõige riskikapitalile.
4. Tõhustada kliimamuutustele vastupanu võime alast koordineerimist riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil. Parendada veemajandust ning suurendada asulareovee ringlussevõttu. Kohandada elutähtsat taristut, sealhulgas raudteid ja teid, kliimamuutustega ning edendada looduspõhiseid lahendusi asjaomaste riskide maandamiseks. Investeerida energia salvestamisse, elektrienergia ülekandmisse ja jaotamisse ning piiriülestesse elektriühendustesse. Edendada tööstuse ja hoonete süsinikuheite vähendamist ning transpordi elektrifitseerimist.
5. Suurendada elamufondi, muu hulgas sellega, et vaadatakse läbi õigusraamistik, ühtlustatakse loamenetlusi, hõlbustatakse maa kättesaadavust ja muudetakse alakasutatud hoonete kasutusotstarvet. Suurendada taskukohaste eluasemete ja sotsiaaleluruumide pakkumist, eelistades üürivõimalusi, mis on paremini kooskõlas territoriaalsete ja piirkondlike vajadustega ning põhinevad kestlikel rahastamissüsteemidel, mis sõltuvad vähem valitsuse rahastamisest.

6. Vähendada laste vaesust, muu hulgas tasakaalustades sotsiaalkulutuste jaotumist põlvkondade vahel ning parandades sotsiaalsiirete ja sotsiaalabi katvust ja piisavust ning nende seost aktiveerimisega, et veelgi vähendada sissetulekute ebavõrdsust. Vähendada oskuste mittevastavust tööturu vajadustele, tugevdades veelgi dualõpet ning kõrghariduse ja täiskasvanuõppe vastavust tööturu vajadustele, keskendudes sealjuures matemaatikale, teadusele, tehnoloogiale ja inseneeriale. Parandada põhioskusi ja tegeleda haridussüsteemist varakult lahkumise probleemiga. Parandada tervishoiuteenuste kättesaadavust, suurendades esmatasandi tervishoiu ja pikaajalise hoolduse suutlikkust, tegeledes tööjõupuudusega ja lühendades ooteaegu. Vähendada võimalustele ja teenustele juurdepääsu piirkondlikke erinevusi, eelkõige kiire rahvastikukaoga piirkondades, ning suurendada samal ajal tõhusust, et luua eelarvepoliitilist manööverdamisruumi kasvava kulusurvega tegelemiseks.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*
